

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

ПІВДЕННИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

«ПРАВА ЛЮДИНИ В ПЕРІОД ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ»

Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Одеса, 31 жовтня 2025 року)

*Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» О. В. Тодошчака
(наказ № 3110-44 від 02.10.2025 р.)*

Відповідальний редактор – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України **Аракелян Мінас Рамзесович**

Заступник відповідального редактора – завідувач кафедри Філософії права Юридичного факультету Близькосхідного університету (Кіпр), член-кореспондент Міжнародної академії порівняльного права **Дамірлі Мехман Алишах огли**

Заступник відповідального редактора – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» **Бехруз Хашматулла Набієвич**

Укладачі:

Бехруз Хашматулла Набієвич – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Мануїлова Катерина Вікторівна – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Грушко Мальвіна Валеріївна – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Войтович Павло Петрович – PhD в галузі права, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія».

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23.
Тел. +38(048)719 8685.

«Права людини в період збройних конфліктів»: Міжнародна науково-практична конференція, присвячується Міжнародному дню прав людини, який відзначається міжнародною спільнотою 10 грудня. **31 жовтня 2025 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2025. 219 с.**

© НУ «Одеська юридична академія», 2025
© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

Попри оновлення законодавства, залишаються проблеми: нечіткість підстав для звільнення, відсутність механізмів компенсації, потреба у цифровізації обліку праці. Перспективним напрямом є гармонізація з Директивою ЄС 2019/1152 щодо прозорих і передбачуваних умов праці.

Припинення трудового договору в умовах воєнного стану вимагає балансу між потребами безпеки держави та гарантіями прав працівників. Україна демонструє здатність поєднувати гнучкість і соціальну справедливість, дотримуючись міжнародних трудових стандартів навіть у надзвичайних умовах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text>
2. Обушенко Н.М., Межевська Л.В. Якісний та ефективний вплив міжнародно-правових актів на формування трудового законодавства в Україні. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2022. - № 4 (119). – С. 151-156.

Ключові слова: трудовий договір, припинення трудових відносин, воєнний стан, трудове законодавство, право на працю, соціальний захист, роботодавець.

Key words: employment contract, termination of employment, martial law, labour legislation, right to work, social protection, employer.

Політова Анна Сергіївна

*кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри права
Мариупольського державного університету*

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ЩОДО ЗАХИСТУ ПРАВА НА СТАТЕВУ СВОБОДУ ТА СТАТЕВУ НЕДОТОРКАНИСТЬ У КРИМІНАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ

Досліджуючи питання імплементації норм міжнародного права щодо захисту права на статеву свободу та статеву недоторканість у національне законодавство, зокрема, у Закон України про кримінальну відповідальність, відзначимо, що основна увага науковців присвячена імплементації у КК України положень Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (Ланцаротська конвенція) та Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція). Так, не викликає ніякого сумніву, що саме імплементація положень вищезазначених Конвенцій дозволила удосконалити Закон України про кримінальну відповідальність, проте наскільки такі зміни вплинули на правозастосовчу практику?

У Глава VI. Матеріальне кримінальне право Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (Ланцаротська конвенція) міститься перелік кримінально протиправних діянь, а саме:

- стаття 18. Сексуальне насильство: під «сексуальним насильством» розуміють умисну поведінку: а) заняття діяльністю сексуального характеру з дитиною, яка не досягла передбаченого законодавством віку для заняття діяльністю сексуального характеру; б)

заняття діяльністю сексуального характеру з дитиною, коли: використовується примус, сила чи погрози або насильство здійснюється зі свідомим використанням довіри, авторитету чи впливу на дитину, зокрема в сім'ї, або насильство здійснюється в особливо вразливій для дитини ситуації, зокрема з причини розумової чи фізичної неспроможності або залежного становища [1];

- стаття 19. Правопорушення, що стосуються дитячої проституції, до яких віднесено таку умисну поведінку: а) вербування дітей для заняття проституцією або спонукання дитини до участі в проституції; б) примушування дитини до проституції або отримання прибутку від цього або іншого використання дитини із цією метою; с) звернення до дитячої проституції [1];

- стаття 20. Правопорушення, що стосуються дитячої порнографії – криміналізація умисної поведінки, учиненої без правових підстав: а) виготовлення дитячої порнографії; б) пропонування або надання доступу до дитячої порнографії; с) розповсюдження або передавання дитячої порнографії; d) придбання дитячої порнографії для себе або іншої особи; е) володіння дитячою порнографією; f) свідоме одержання доступу до дитячої порнографії за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій [1];

- стаття 21. Правопорушення, що стосуються участі дитини в порнографічних виставах, які полягають в умисній поведінці: а) вербування дітей для участі в порнографічних виставах або спонукання дитини до участі в таких виставах; б) примушування дитини до участі в порнографічних виставах або отримання користі від цього чи іншого використання дитини із цією метою; с) свідоме відвідування порнографічних вистав, у яких залучено дітей [1];

- стаття 22. Розбещення дітей, тобто умисне спонукання дитини, яка не досягла віку, спостерігати за сексуальним насильством або діяльністю сексуального характеру, навіть якщо вона не бере в цьому участі [1];

- стаття 23. Домагання дитини для сексуальних цілей – криміналізація умисної пропозиції, зроблена дорослою людиною за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, зустрітися з дитиною, яка не досягла віку, передбаченого пунктом 2 статті 18 цієї Конвенції, для скоєння проти неї одного з правопорушень, передбачених підпунктом «а» пункту 1 статті 18 або підпунктом «а» пункту 1 статті 20 цієї Конвенції, якщо після цієї пропозиції відбулись істотні дії, що призвели до такої зустрічі [1].

Що ж стосується національного законодавства, то Законом України від 18 лютого 2021 р. № 1256-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (Ланцаротської конвенції)», то у Кримінальному кодексі (далі – КК) України:

- статтю 155. Вчинення дій сексуального характеру з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку викладено в новій редакції;

- доповнено статтею 156-1. Домагання дитини для сексуальних цілей;

- у статті 301. Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів частини четверту і п'яту виключено та викладено в новій редакції примітку;

- доповнено статтею 301-1. Одержання доступу до дитячої порнографії, її придбання, зберігання, ввезення, перевезення чи інше переміщення, виготовлення, збут і розповсюдження та статтею 301-2. Проведення видовищного заходу сексуального характеру за участю неповнолітньої особи [2].

Разом з тим, наскільки ефективною є імплементація положень Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (Ланцаротської конвенції) у КК України? На це питання важко відповісти, адже, наприклад, протягом 2021-

2024 рр. жодного кримінального правопорушення за ст. 301-2. Проведення видовищного заходу сексуального характеру за участю неповнолітньої особи КК України обліковано не було (більш детально – Рис. 1).

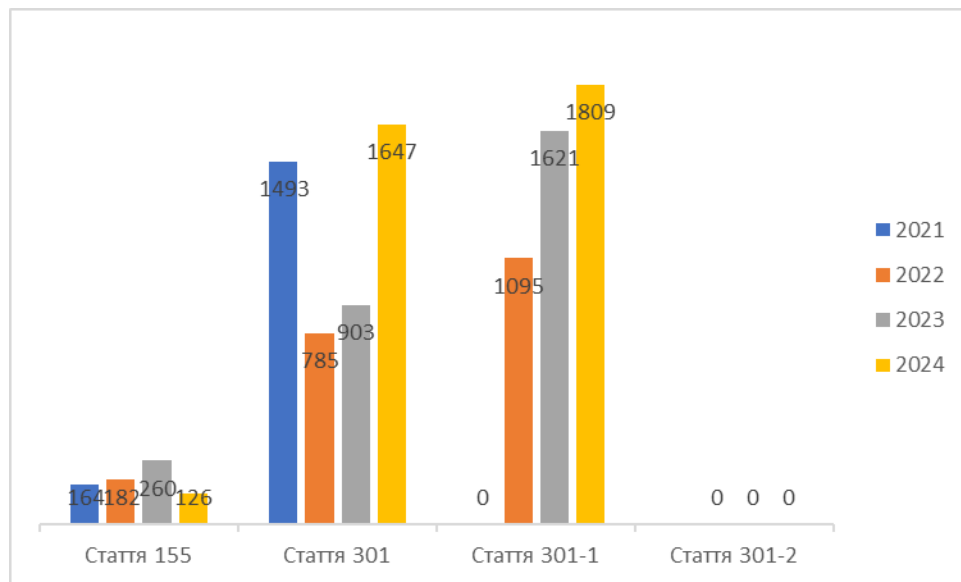

Рисунок 1. Кількість облікованих кримінальних правопорушень за ст.ст. 155, 301, 301-1, 301-2 КК України

Ми погоджуємося із А. Ю. Кричун, що реалізація положень Лансаротської конвенції, Конвенції ООН про права дитини, Факультативного протоколу, Конвенції МОП №182, Римського статуту МКС, вимагає від держав-учасниць, у тому числі й України, реальних зусиль у сфері гармонізації законодавства, створення ефективних механізмів міжвідомчої взаємодії, запровадження превентивних освітніх програм, розвитку системи реабілітації постраждалих дітей та боротьби з безкарністю правопорушників [3, с. 238]. Окрім того, при імплементації також важливо врахувати й особливості національного законодавства, а також узагальнити зарубіжний досвід судової практики.

Таким чином, підводячи підсумок, відзначимо, що імплементації у КК України окремих положень Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (Лансаротська конвенція) потребує більшого обґрунтування, зокрема, це стосується ст. 301-2. Проведення видовищного заходу сексуального характеру за участю неповнолітньої особи КК України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства: Конвенція Ради Європи від 25.10.2007: станом на 20 черв. 2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_927#Text (дата звернення: 24.10.2025).
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (Лансаротської конвенції): Закон України від 18.02.2021 № 1256-IX: станом на 31 берез. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1256-20#Text> (дата звернення: 24.10.2025).

Ключові слова: права людини, імплементація, Кримінальний кодекс України, удосконалення законодавства.

Key words: human rights, implementation, Criminal Code of Ukraine, improvement of legislation.

ТКАЧЕНКО О.В.

Універсальна сингулярність прав людини: пролегомени концептуалізації в філософії правового порівняння.....150

МЕЖЕВСЬКА Л.В.

Припинення трудового договору в умовах воєнного стану: сучасні виклики та правові гарантії.....152

ПОЛІТОВА А.С.

Імплементация норм міжнародного права щодо захисту права на статеву свободу та статеву недоторканість у Кримінальний кодекс України: окремі аспекти.....153

ЛИННИК Т.В.

Міжнародні стандарти прав людини та їх співвідношення із національним законодавством.....156

ФЕДОРОВА Т.С.

Міжнародно-правове співробітництво у протидії економічній злочинності.....157

ЦИБУЛЬСЬКА О.Ю.

Щодо питання правозастосовування частини третьої статті 75 закону України «Про міжнародне приватне право».....160

КІТ Т.Б.

Вплив практики Європейського суду з прав людини на розвиток цивільного права України.....161

Секція № 8

Захист прав людини в сучасних кризових ситуація

АНДРЕЙЧЕНКО С.С.

In absentia як інструмент міжнародного правосуддя.....165

КАЛАШЛІНСЬКА М.В.

Роль міст у захисті прав людини в кризових умовах: досвід Любліна.....167

NEDELEA M.-O.

Justice Robert H. Jackson and the american vision of international criminal law at Nuremberg.....170

КІБЛИК Д.В., ОВСЯНІКОВА Т.О.

Торгівля людьми як наслідок воєнних злочинів: виклики для системи захисту прав людини в Україні.....171

БСЛОГУБОВА О. О.

Виклики до фундаментальних прав людини в епоху цифровізації173

КУЗЬ Ю. С.

Смерть міжнародного публічного права.....174

ГАЛАТ В.І.

Право продавця на усунення порушення у контексті поняття істотного порушення за Віденською конвенцією 1980 року.....178

КОВАЛЬЧУК А.Т.

Критерії визначення критичної енергетичної інфраструктури як військової цілі.....180